

I.

Fővárosi Törvényszék
...P. .../2008/64.

A Fővárosi Törvényszék

a dr. Czeglédy Magdolna ügyvéd (ügyvéd címe.) által képviselt

felperes neve (felperes címe.)felperesnek

a dr. Kárpáti Miklós ügyvéd (ügyvéd címe.) által képviselt

alperes neve. (alperes címe.) alperes

szerzői jogdíj megfizetése iránt ított perében

- amely perbe a Rosta Ügyvédi Iroda (ügyvéd címe.) által képviselt

beavatkozó neve (beavatkozó címe.) azalperes pernyertessége érdekében beavatkozott -

meghozta a következő

Í T É L E T E T :

A bíróság megállapítja, hogy az alperes azzal, hogy 1-es személy az kiadvány címe című kiadványában 1995-ben megjelent „novella címe” című filmnovelláját a „film címe” című film előállításánál átdolgozta, megsértette a felperes szerzői jogait.

A bíróság kötelezi az alperest, 15 napon belül fizessen meg a felperes részére 175.000 (százhetvenötezer) forintot és ennek 2007. november 1. napjától a kifizetésig a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamatot, valamint 84.137 (nyolcvannégyezer-százharminchét) forint perköltséget.

Ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasítja.

Kötelezi a felperest, 15 napon belül fizessen meg az alperesi beavatkozó részére 33.338 (harmincháromezer-háromszázharmincnyolc) forint perköltséget.

Kötelezi az alperest, a törvényszék gazdasági hivatalának külön felhívására fizessen meg 97.631 (kilencvenhétezer-hatszázharmincegy) forint állam által előlegezett költséget.

A fennmaradó 292.894 (kétszázkilencvenkétezer-nyolcszázkilencvennégy) forint állam által előlegezett költség az állam terhén marad.

Kötelezi az alperest, külön felhívásra fizessen meg az állam javára 10.500 (tízezer-ötszáz) forint le nem rótt illetéket.

A fennmaradó 31.500 (harmincegyezer-ötszáz) forint illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen a kézhezvételtől számított 15 napon belül fellebbezésnek van helye, melyet a Fővárosi Ítéltáblának címezve, a Fővárosi Törvényszéken kell 4 példányban írásban előterjeszteni.

Fellebbezés esetén a Fővárosi Ítéltábla előtt a jogi képviselő kötelező.

A fellebbezési határidő lejárt előtt a peres felek kérhetik, hogy a fellebbezést a másodfokú bíróság tárgyaláson kívül bírálja el.

Ha a fellebbezés csak a perköltség nagyságára vagy viselésére, a kamatfizetési kötelezettségre, a kamat mértékére, teljesítési határidőre vagy az állam által előlegezett költség viselésére vonatkozik, illetőleg ha a fellebbezés csak az ítélet indokolása ellen irányul, akkor azt a másodfokú bíróság tárgyaláson kívül is elbíráhatja, kivéve, ha a fellebbező a fellebbezésében, vagy a másik fél a másodfokú bíróság felhívására tárgyalás tartását kéri.

INDOKOLÁS

Az alperesi beavatkozó filmrendezőként az 1990-es évek elején fiatalokról szóló, novella címe-os forradalommal foglalkozó filmet kívánt forgatni. A forgatókönyvet részben a saját emlékeiből, részben hozzá hasonló korú, az 1956-os forradalomban részt vett fiatalok visszaemlékezései alapján kívánta elkészíteni.

1993. szeptember 6-án megállapodás jött létre a 1-es cég neve Vállalat és az alperesi beavatkozó között. Az alperesi beavatkozó vállalta, hogy a megbízó produkciójában készülő „film címe” című film előkészítésénél rendezői feladatok ellátását. A felek rögzítették, hogy a film esetleges gyártásba vételekor új megállapodás megkötése szükséges.

1993. szeptember 2-án a 1-es cég neve Vállalat mint gyártó és 2-es személy mint szerző között szerződés jött létre, amely alapján a gyártó megbízta a szerzőt az „2-es film címe” című játékfilmhez élményanyag megírásával. A leadási határidő 1993. október 31. volt. A gyártó 200.000 Ft-ot fizetett ki a szerző számára. A szerződéssel a gyártó megszerezte azt a jogot, hogy az élményanyag alapján forgatókönyvet készíthessen, és megszerezte az egyszeri megfilmesítés jogát az elfogadástól számított 4 évre.

3-as személy, az alperesi beavatkozó asszisztense segítségével az alperesi beavatkozó 1956-os résztvevőkkel interjúkat készített és az elkészített interjúk anyagát legépeltette. Ezen gépelt anyagot 1993 körül, közelebbről meg nem határozható időpontban átadta 2-es személynek és 4-es

személynek, továbbá a felperes jogelődjének, 1-es személynek is. Az alperesi beavatkozó 2-es személynek, 4-es személynek és 1-es személynek elmondta a film készítésével kapcsolatos terveit, és felkérte őket egy leendő forgatókönyv alapjául szolgáló filmnovella megírására. Ebben az időszakban, közelebbről meg nem határozható időpontban, az alperesi beavatkozó is elkészítette saját filmnovella-változatát. Ugyanekkor elkészültek a 4-es személy és 2-es személy által készített változatok is. Ezt követően azonban a forgatókönyv megírására és a film elkészítésére nem került sor. Az alperesi beavatkozó a saját filmnovella-változatát nem publikálta.

Az 2-es cég neve Kft. 1994. nyarán meghívásos filmnovella és forgatókönyv pályázatot írt ki olyan színvonalas filmek forgatókönyvének megírására, amelyek a közönség érdeklődésével találkozhatnak, közönségsikerre számíthatnak. Minden felkért író szabadon dönthetett afelől, hogy milyen történet tart érvényesnek, fontosnak, szélesebb érdeklődésre számot tartónak. 1-es személy az általa írt filmnovellával elindult az 2-es cég neve Kft. által kiírt pályázaton. A pályázat első szakasza 1994. őszén lezárult, 13 filmnovella és 1 forgatókönyv érkezett be. Ezen beérkezett filmnovellákat az 2-es cég neve 1995-ben megjelent kiadvány neve című kiadványában megjelentette. Ezen kiadványban jelent meg 1-es személy „novella címe” című filmnovellája is. A pályázatra benyújtott „novella címe” című filmnovella alapján végül forgatókönyv és film az 2-es cég neve Kft. előállításában nem készült.

1-es személy 2002. szeptember 24. napján írásbeli magánvégrendelet hátrahagyásával elhalálozott. Dr. Asbóth Margit közjegyző a .../2002/5. számú hagyatékátadó végzése szerint végintézkedésen alapuló öröklés címén a hagyatékátadó végzésben felsorolt budapesti lakást és garázsrészt, illetve kővágóörsi hagyatéki ingatlanokat 5-ös személynek, a felperesnek, 6-os személynek, 7-es személynek, 8-as személynek, kiskorú 9-es személynek mint végrendeleti örökösnek, minden egyéb ingó hagyatéki vagyont - köztük a szerzői jogi és jogdíj iránti igényeket - j törvényes öröklés címén a felperesnek adta át.

Az alperesi beavatkozó 2003-ban részben az eredeti visszaemlékezések, részben 1-es személy novellája alapján részletesebb filmnovellát írt, amelyet a Filmjus Filmszerzők és Előállítók Szerzői Jogvédő Egyesülethez benyújtott.

2006. szeptember 14-én az alperes és az 3-as cég neve Kft. között alperes mint felhasználó és az 3-as cég neve Kft. mint szerző között felhasználási szerződés jött létre, amelynek tárgya a „film címe” című játékfilm végleges forgatókönyvének elkészítése. A filmnovella írója az alperesi beavatkozó, a forgatókönyv írója 10-es személy, 11-es személy és az alperesi beavatkozó. A felhasználó megbízta a szerzőt a film végleges forgatókönyvének elkészítésével, amelynek határideje 2006. június 15. A szerződés szerint a forgatókönyv megfilmesítési jogainak átruházásáért a szerzőt 50.000 Ft + áfa díj illeti, meg a forgatókönyv megírásáért alkotói díjként pedig 450.000 Ft + áfa.

Az alperesi beavatkozó 2006-ban 11-es személysal és 10-es személyral közösen megírta a „film címe” című film forgatókönyvét, amely filmet 2007-ben készített el. A forgatókönyv és a film részben 1-es személy filmnovellájának felhasználásával, átdolgozásával készült. A film stáblistáján 1-es személy négy másik személlyel együtt mint „írói konzultáns” feltüntetésre került.

Sem az alperesi beavatkozó, sem a filmet készítő alperes nem fizetett 1-es személy, illetve jogutódai részére szerzői jogdíjat, velük írásbeli felhasználási szerződést nem kötött.

Az alperesi beavatkozó 1-es személlyel szemben a filmnovellája jogosulatlan felhasználása miatt eljárást nem kezdeményezett.

A felperes előadta, hogy az alperes a felperes szerzői jogait megsértette azzal, hogy 1-es személy filmnovelláját a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (Szt.) 29. § szerint átdolgozta, azonban a szerző által adott 16. §-ban írt felhasználási engedély nélkül. Erre tekintettel az átdolgozás jogosulatlan és szerzői jogot sértő volt. Nem került feltüntetésre az elkészült filmen az Szt. 12. §-a szerint a szerző neve és díjazást sem fizettek a felhasználásért. Erre tekintettel a felperes módosított keresetében az Szt. 94. § (1) bekezdés a) pontja alapján kérte annak a megállapítását, hogy az alperes a felperes szerzői jogait megsértette, valamint kérte az Szt. 94. § (1) bekezdés f) pontja alapján az alperest a sérelmes helyzet megszüntetésére kötelezni olyan módon, hogy a film valamennyi birtokában lévő kópiáján tüntesse fel, hogy az 1-es személy novellája alapján készült, illetve a birtokában lévő valamennyi DVD borítóján tüntesse fel, hogy a film 1-es személy novellája alapján készült, továbbá valamennyi jövőben előállítandó kópián és DVD-n ehhez hasonló módon tüntessék fel a szerzőséget.

Kérte továbbá, hogy a bíróság kötelezze az alperest 1.500.000 Ft és ennek 2007. november 1. napjától a kifizetésig számított törvényes kamata megfizetésére elsődlegesen az Szt. 94. § (1) bekezdés e) pontja szerinti gazdagodás visszatérítése, másodlagosan kártérítés jogcímén. A felperes a gazdagodás összegét a megfizetni elmulasztott jogdíjjal egyezően 1.500.000 Ft-ban jelölte meg. Előadta, hogy tudomása szerint a film forgatókönyvéért összesen 4.050.000 Ftot fizetett ki az alperes, és a 1-es személy jogutódának járó összeget ennek figyelembe vételével határozta meg. Kérte továbbá, hogy a bíróság kötelezze az alperest perköltség megfizetésére.

Az alperes és az alperesi beavatkozó érdemi ellenkérelmükben a kereset elutasítását és a felperes perköltség megfizetésére való kötelezését kérték. Előadták, hogy az alperesi beavatkozó a saját filmnovelláját, illetve a forgatókönyvet és a filmet nem 1-es személy novellájának felhasználásával készítette. Az alperesi beavatkozó a forgatókönyvet elsősorban a saját, 1993-ban keletkezett filmnovellája alapján készítette, amelyet kizárólag saját és más novella címe-os résztvevők visszaemlékezései alapján írt. A 1-es személy-mű az alperesi beavatkozó által 1993-ban írt filmnovella után keletkezett. Az alperesi beavatkozó azt elismerte, hogy 1-es személlyel a készülő filmről, illetve az ezzel kapcsolatos terveiről több alkalommal részletesen beszélgetett, és előadta, hogy részére a saját megírt filmnovelláját átadta. Ugyanakkor úgy nyilatkozott, hogy 1-es személyt a rendelkezésre álló anyagok alapján filmnovella írására nem kérte fel, az eredeti interjúkat részére nem adta át. Később szerzett arról tudomást, hogy 1-es személy az alperesi beavatkozó 1993-as novellájához hasonló tartalmú saját novellát írt.

Miután 1-es személy részre az eredeti anyagokat nem adta át, ezért 1-es személy kizárólag az alperesi beavatkozó szóbeli tájékoztatása és az alperesi beavatkozó által írt, részére átadott filmnovella alapján írhatta meg a saját változatát. Vagyis nem az alperesi beavatkozó dolgozta át 1-es személy filmnovelláját, hanem 1-es személy dolgozta át az alperesi beavatkozó művét. Az alperesi beavatkozó erről az 2-es cég neve által kiadott kiadvány neve 1995-ös megjelenése után még a későbbi filmnovella és forgatókönyv megírása előtt tudomást szerzett, a megjelent filmnovellát olvasta. Ugyanakkor azt később a 2003-as filmnovella, illetve a forgatókönyv

megírása során nem használta fel. Tekintettel arra, hogy jogosulatlan átdolgozás nem készült, az alperes és az alperesi beavatkozó a kereset elutasítását és a felperes perköltség megfizetésére való kötelezését kérték. Az alperes és az alperesi beavatkozó a megjelölt gazdagodás összegét is vitatták, arra hivatkoztak, hogy ez eltűzött. Az alperes kiemelte, hogy semmilyen módon nem gazdagodott az esetleges felhasználás által, tekintettel arra, hogy a forgatókönyvért díjazást fizetett, továbbá hogy a forgatókönyvíróknak fizetett díj nem azonos az esetleges átdolgozásért fizetendő díjjal.

A felperes keresete részben megalapozott.

A per alapjául szolgáló filmnovella ugyan 1999. szeptember 1-jét megelőzően keletkezett, azonban a vonatkozásában érvényes felhasználási szerződés nem jött létre. A felperes által állított jogosulatlan felhasználás a forgatókönyv elkészítésével 2006-ban valósult meg, erre tekintettel a felek jogviszonyára a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (Szt.) rendelkezéseit kell alkalmazni.

Az Szt. 1. § (1) bekezdése szerint a törvény védi az irodalmi, tudományos és művészeti alkotásokat. A (2) bekezdés alapján szerzői jogi védelem alá tartozik - függetlenül attól, hogy e törvény megnevezi-e - az irodalom, a tudomány és a művészet minden alkotása. (3) bekezdés szerint a szerzői jogi védelem az alkotást a szerző szellemi tevékenységéből fakadó egyéni-eredeti jellege alapján illeti meg. A védelem nem függ mennyiségi, minőségi, esztétikai jellemzőktől vagy az alkotás színvonalára vonatkozó értékítéllettől. Szt. 4. § (1) bekezdése szerint a szerzői jog azt illeti, aki a művet megalkotta.

Az Szt. 106. § (1) bekezdése alapján, ahol a törvény szerzőt említ, azon megfelelően érteni kell a szerző jogutódát is. A csatolt hagyatékátadó végzésből megállapítható, hogy 1-es személy végrendelete csak az ingatlan hagyatékra terjedt ki, ebből következően a minden egyéb - a hagyatékátadó végzésben nem említett - hagyatéki vagyon a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 598. §-a, 599. § (2) bekezdése és 637. § (1) bekezdése alapján a törvényes örökösre, a felperesre száll, így az Szt. 106. § (1) bekezdése figyelembe vételével a szerzői jogok és a szerzői jogdíjak vonatkozásában 1-es személy jogutóda a felperes.

A Szerzői Jogi Szakértői testület 39. és 56. számon előterjesztett szakértői véleménye egyaránt megállapította, hogy mind a 1-es személy által 1995-ben publikált, mind az alperesi beavatkozó által 1993-as dátummal megjelölt, nem publikált alkotás filmnovellának minősül, és ilyenként olyan egyéni-eredeti jelleggel rendelkezik, amely alapján a szerzői jogi védelem megilleti.

Az Szt. 16. § (1) bekezdése alapján a szerzői jogi védelem alapján a szerzőnek kizárólagos joga van a mű egészének vagy a valamely azonosítható részének anyagi formában és nem anyagi formában történő bármilyen felhasználására, és minden egyes felhasználás engedélyezésére. E törvény eltérő rendelkezése hiányában a felhasználásra engedély felhasználási szerződéssel szerzhető. A (4) bekezdés alapján, ha a törvény másképp nem rendelkezik, a szerzőt a mű felhasználására adott engedély fejében díj illeti meg. A (6) bekezdés szerint jogosulatlan a felhasználás különösen akkor, ha arra törvény vagy az arra

jogosult szerződéssel engedélyt nem ad.

Az Szjt. 17. § f) pontja alapján a mű felhasználásának minősül többek között a mű átdolgozása. Az Szjt. 29. §-a szerint a szerző kizárólagos joga, hogy a művét átdolgozza, illetve hogy erre másnak engedélyt adjon. Átdolgozás a mű fordítása, színpadi, zenei feldolgozása, filmre való átdolgozása, a filmalkotás átdolgozása és a mű minden más olyan megváltoztatása is, amelynek eredményeképpen az eredeti műből származó más mű jön létre.

A jelen perben a felperes arra hivatkozott hogy az alperesi beavatkozó a forgatókönyv megírása és így az alperes a film előállításánál 1-es személy novelláját is felhasználta, azaz azt forgatókönyvre, illetve filmre átdolgozta, azonban erre engedéllyel nem rendelkezett és jogdíjat nem fizetett. Az alperes az Szjt. 64. § (3) bekezdése alapján - nem vitásan - a „film címe” című film előállítójának minősül. Az alperes és az alperesi beavatkozó a felperes előadását vitatták, arra hivatkoztak, hogy a felperesi jogelőd, 1-es személy volt az, aki az alperesi beavatkozó általa ismert, korábban, 1993-ban keletkezett filmnovelláját saját filmnovellává átdolgozta.

A Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) 164. § (1) bekezdése alapján a perben a felperes volt köteles bizonyítani, hogy a film előállításánál 1-es személy novellája átdolgozásra került. Ebben a körben a felperesi kereset jogalapjának bizonyításához az nem volt szükséges, hogy a felperes azt bizonyítsa, hogy a film, illetve a forgatókönyv kizárólag 1-es személy novellája alapján készült, elegendő volt annak bizonyítása, hogy a filmhez és a forgatókönyvhöz többek között 1-es személy novellája is felhasználásra és átdolgozásra került.

A Szerzői Jogi Szakértői Testület mindkét szakértői véleményében egyezően állapította meg, hogy az alperesi beavatkozó által írt 1993-as évszámot viselő, 19. sorszám alatt csatolt novella, illetve a 1-es személy által 1995-ben publikált novella olyan mértékben hasonló egymáshoz, hogy bármelyik minősülhet a másik átdolgozásának, illetve lehetséges az is, hogy mindkét mű elkészítéséhez a szerzők ugyanazt a közös forrást használták. Azt, hogy valójában melyik mű melyiknek az átdolgozása, vagy pedig valójában a hasonlóságot a felhasznált közös forrás eredményezi-e, szakértői módszerekkel nem lehet megállapítani, ez a perben felvett egyéb bizonyítékok alapján állapítható meg.

A perben a felperes arra hivatkozott, hogy az alperesi beavatkozó dolgozta át a felperes jogelőd novelláját. Ezt bizonyítja az, hogy kétségtelenül a felperesi novella került először, 1995-ben publikálásra. Az alperesi beavatkozó hivatkozott novellája publikálásra nem került, majd 2003. évben került sor a szintén hasonló történetet tartalmazó újabb filmnovellának a Filmjusszerzők és Előállítók Szerzői Jogvédő Egyesület részére történő benyújtására. Erre tekintettel az elsőként publikált mű tekinthető az eredeti műnek.

Az alperesi beavatkozó ezzel szemben arra hivatkozott, hogy a 19. számon csatolt novellát valóban az azon szereplő időpontban, 1993-ban írta. Ezt alátámasztja, hogy a csatolt okiratok szerint 1993. szeptemberében kötött szerződést a 1-es cég neveval a „film címe” című film forgatókönyvének megírására, és ekkor került sor az alperesi beavatkozó által filmnovella írására felkért 2-es személlyel és 4-es személlyel is az erre vonatkozó szerződések megkötésére. Az alperesi beavatkozó előadta, hogy ezt megelőzően egy pályázatra nyújtotta be a saját 1993-as dátummal ellátott filmnovelláját, és a pályázaton megnyert pénz alapján volt a 1-es cég nevének

lehetősége arra, hogy vele, illetve a másik két felkért személlyel szerződést köthessen. Az alperesi beavatkozó szerint ez, továbbá az, hogy a benyújtott filmnovella láthatóan régebbi típusú írógéppel, átütő papíron került megírásra, igazolja a keletkezésének időpontját.

A felperes vitatta, hogy a filmnovella 1993-ban keletkezett volna. A bíróság megkísérelte szakértői bizonyítás útján a filmnovella megírásának időpontját megállapítani, azonban a Nemzetbiztonsági Szakszolgálat Szakértő Intézete 31. sorszámon tájékoztatta a bíróságot arról, hogy nem lehet megállapítani, hogy a bíróság által a részére megküldött, „film címe” című filmnovella feliratú írás pontosan mikor készült.

A bíróság a rendelkezésre álló adatok alapján azt nem tudta a perben meghatározni, hogy az alperesi beavatkozó által benyújtott novella pontosan mikor keletkezett. A rendelkezésre álló peradatok, elsősorban a hivatkozott szerződések, valamint 2-es személy tanúvallomása alapján azt elfogadta, hogy az 1990-es évek elején, feltehetően 1993-94. évek során íródott. 1-es személy a művét 1995-ben publikálta, és az kiadvány címeének előszava szerint szükségszerűen 1994. augusztus 30-ig már megírta, miután ekkor volt a pályázat benyújtási határideje.

A rendelkezésre álló adatok alapján azt azonban nem lehetett megállapítani, hogy ténylegesen melyik mű keletkezett korábban, így esetlegesen melyik minősülhet eredeti műnek és melyik a másik átdolgozásának.

Ugyanakkor a bíróság a perben rendelkezésre álló összes adat és a felek, különösen az alperesi beavatkozó nyilatkozatainak a Pp. 206. § (1) bekezdése alapján történő mérlegelése alapján ítéleti tényállásként sem a felperes, sem az alperesi beavatkozó által előadottakat nem fogadta el. **A bíróság a perben rendelkezésre álló adatok alapján azt állapította meg tényállásként - amely lehetőségre a Szerzői Jogi Szakértői Testület is szakvéleményében egyértelműen utalt -, hogy a 1-es személy-féle filmnovella és az alperesi beavatkozó által jegyzett filmnovella nem egymás átdolgozásaiként készültek, hanem az íróik azonos közös forrást használtak fel az elkészítésük során.** Ezen tény az alperesi beavatkozó ugyan tagadta, azonban a rendelkezésre álló egyéb bizonyítékokra, illetve a saját ellentmondásos nyilatkozataira tekintettel a bíróság tényállásként mégis ezt fogadta el.

Az alperesi beavatkozó a 7. sorszámú jegyzőkönyvben, illetve a 64. sorszámú jegyzőkönyvben kifejezetten úgy nyilatkozott, hogy általában az volt az alkotói módszere egy forgatókönyv megírása során, hogy több szerzőt is felkért filmnovella írására a végleges forgatókönyv elkészítése előtt. Ugyanakkor azt adta elő, hogy 1-es személyt jelen esetben erre nem kérte fel, kizárólag 2-es személyt és 4-es személyt. Ugyanakkor azt is előadta, hogy 1-es személlyel szoros baráti kapcsolatban állt, a készülő filmmel kapcsolatos terveit vele megbeszélte, és a saját novelláját részére átadta. Ezt követően 1-es személy az alperesi beavatkozó novellájának jogosulatlan felhasználásával készített saját novellát, amelyet utóbb pályázaton publikált is, sőt a pályázatot meg is nyerte.

Az alperesi beavatkozó a 7. sorszámú és a 63. sorszámú jegyzőkönyvben tett határozott állítása ellentétben áll az 5. számú beavatkozási kérelmében írt bizonyos kitételekkel. A beavatkozási kérelme 2. oldalának utolsó előtti bekezdésében kiemeli, hogy a végleges forgatókönyv és a film minden lényeges történeti eleme a beavatkozó, illetve a riportalányok által közreadott eredeti élményekből származik, azok megjelennek az első, 1993-as novellájában még jóval azelőtt, hogy

„1-es személy bekapcsolódott volna a munkába”. a bekezdés úgy folytatódik, hogy „1-es személy egyike a különböző változatokat jegyző munkatársaknak, ami a főcímen megjelölésre került, kizárólag kegyeleti okokból”. Vagyis ezen kitétel nem támasztja alá az alperesi beavatkozó azon, tárgyaláson tett előadását, hogy 1-es személlyel kizárólag mint barátjával, informálisan egyeztetett a film alapanyagául szolgáló visszaemlékezésekről, illetve mutatta meg neki a saját novelláját, hanem a beadványban tett nyilatkozat alapján úgy érthető, hogy az alperesi beavatkozó 1-es személyt munkatársnak tekintette a film elkészülte kapcsán, méghozzá egyikének a különböző változatokat jegyző munkatársaknak.

Az 2-es cég neve vezetőjének, 12-es személynek a 7/F/4. sorszám alatt csatolt nyilatkozata szerint az 2-es cég neve tudomással bírt arról, hogy amennyiben 1-es személy filmnovellájából filmet kívánnak készíteni, akkor ennek a rendezőjeként 1-es személy az alperesi beavatkozót kívánta felkérni, amely alátámasztja, hogy 1-es személy és az alperesi beavatkozó között a 1-es személy-féle filmnovella megírása és publikálása során együttműködés állt fenn.

Ezen felül az alperesi beavatkozó azt adta elő, hogy saját művének 1-es személy által történt, alperesi beavatkozó által állított jogosulatlan felhasználása a baráti kapcsolatukra kihatással nem volt. Azt is előadta a 64. sorszámú jegyzőkönyvben, hogy azért nem indított semmilyen jogi eljárást művének jogosulatlan felhasználása miatt, illetve baráti kapcsolatát azért nem szakította meg 1-es személlyel, mert ő filmet készíteni és rendezni kívánt a témából, az irodalmi felhasználás nem jelentett számára különösebben nagy sérelmet. Azonban a bíróság kiemeli, hogy a 1-es személy-féle filmnovella kifejezetten olyan pályázatra került benyújtásra, amely alapján az 2-es cég neve filmet kívánt készíttetni és forgatni, ebből a célból jelent meg 1995-ben a kiadvány nevében is, ez magának a könyvnek az előszavából is kiderül. Erre tekintettel az alperesi beavatkozó azon előadása, hogy mivel ez csak irodalmi felhasználás volt, számára nem volt sérelmes, nem felelhet meg a valóságnak. Amennyiben a valóságban nem volt megállapodás és együttműködés 1-es személy és az alperesi beavatkozó között, akkor ezen felhasználást az alperesi beavatkozónak a saját előadása szerint szükségszerűen sérelmesnek kellett volna találnia.

Abból, amit az alperesi beavatkozó a 1-es személlyel való személyes kapcsolatáról, együttműködéséről előadott, továbbá abból, hogy a filmnovellának az kiadvány címeében való megjelölése a saját előadása szerint nem volt sérelmes számára, továbbá az 2-es cég neve azon nyilatkozata alapján, mely szerint tudomásuk volt arról, hogy a film előállításánál esetén a rendezésre a 1-es személy az alperesi beavatkozót kívánja felkérni, a bíróság azt állapította meg, hogy a két filmnovella témája alapján készítendő forgatókönyv és film elkészítése során valójában volt együttműködés az alperesi beavatkozó és 1-es személy között, így erre tekintettel nem jogosulatlan felhasználás történt 1-es személy részéről.

1-es személy és az alperesi beavatkozó közreműködését alátámasztja az is, hogy a film stáblistáján „írói konzultánsként” 2-es személy, 4-es személy és másik két személy mellett feltüntetésre került 1-es személy is. Az alperesi beavatkozó 63. sorszámú jegyzőkönyvben tett előadásával szemben nem 68 személy került ilyen módon feltüntetésre, pusztán öten, akik közül kettő még az 1993-94-ben tervezett film számára írt filmnovellát. Az, hogy az alperesi beavatkozó 1-es személyt a halála után minden erre irányuló kényszer nélkül a stáblistán feltüntette, megint csak azt igazolja, hogy ő maga is elismerte, hogy 1-es személy alkotó módon a film elkészítéséhez, a forgatókönyv megírásához hozzájárult. Az pedig teljesen életszerűtlen lenne, ha az alperesi beavatkozó egy olyan személyt tüntetne fel a stáblistán írói konzultánsként,

akit nemcsak, hogy ilyen tevékenységre nem kért fel, de aki az alperesi beavatkozó által írt művet „plagizálta”, és sajátjaként jogellenesen publikálta.

A bíróság a fentiek alapján azt fogadta el valóságként, hogy az alperesi beavatkozó - a baráti kapcsolatra tekintettel, írásbeli megbízási szerződés nélkül - 1-es személy részére az eredeti interjúkat átadta, és őt is felkérte a témával kapcsolatos filmnovella megírására. Vagyis az alperesi beavatkozó filmnovellája és a 1-es személy-féle filmnovella közül egyik sem a másik átdolgozásával, hanem azonos közös forrás felhasználásával született. Feltételezhető, hogy ezen két filmnovella azért hasonlít egymásra lényegesen jobban a 2-es személy és a 4-es személy által írt változatokhoz képest, mert valóban, az alperesi beavatkozó előadásával egyezően, ezen két mű szerzője részletes, folyamatos megbeszélést folytatott egymással a készülő mű kapcsán.

Ugyanakkor jelen per eldöntése céljából annak van jelentősége, hogy az megállapítható-e, hogy az alperesi beavatkozó a saját filmnovellájának felhasználásán túl a forgatókönyv és a film előállításánál 1-es személy novelláját is felhasználta-e.

A bíróság azt állapította meg, hogy ezen felhasználás ténye akkor állapítható meg, hogyha a filmben szerepelnek olyan egyértelműen azonosítható, lényeges motívumok, amelyek sem az alperesi beavatkozó filmnovellában, sem a nem vitásan rendelkezésre álló 4-es személy és 2-es személy által írt filmnovellában nem találhatók meg, megtalálhatók azonban 1-es személy filmnovellájában. **A Szerzői Jogi Szakértői Testület a két szakvéleményében három ilyen lényeges motívumot jelölt meg. Ezek közül az egyik az, hogy a film nyitójelenetében a futballozó fiúk közé 13-as személy, a kalauzlány, a női főszereplő villamoson érkezik meg. A másik ilyen, hogy az utcai harcok megkezdése előtt a film korábbi szereplői és a hozzájuk újonnan csatlakozó fiúk a vezért szavazással választják meg. A harmadik ilyen elem pedig az, hogy a moziban az odaérkező lányok az ott lévők részére zsíros kenyeret osztanak.**

A bíróság a novellák elolvasása és a film megtekintése alapján a Szerzői Jogi Szakértői Testülettel egyezően állapította meg, hogy ezen három motívum az 1990-es évek elején keletkezett filmnovellák közül valóban csak a 1-es személy-féle filmnovellában és az elkészült filmben található meg. Az alperesi beavatkozó által 2003-ban írt filmnovellában a három motívumból kettő - a kezdő képsor, amikor a focipályára a kalauzlány villamossal érkezik, illetve a zsíros kenyér osztás a moziban - már megtalálható, ekkor azonban az alperesi beavatkozó saját bevallása szerint is a 1-es személy által 1995-ben publikált novellát ismerte. Azonban a vezetőnek a szavazással történő megválasztása, azaz a film főhősének az eredeti csapathoz csatlakozó új fiúk általi önkéntes elfogadása ebben a verzióban sem jelenik meg.

Arra a perben sem az alperes, sem az alperesi beavatkozó nem hivatkozott, hogy a filmben és a film alapjául szolgáló írásokként bemutatott írások közül kizárólag a 1-es személy által írt filmnovellában található motívumok a filmben más módon, azaz nem 1-es személy filmnovellájából, hanem valamely, mind az alperesi beavatkozó, mind 1-es személy által használt egyéb közös forrásból kerültek volna, ezért a bíróság ebben a vonatkozásában bizonyítást nem folytatott le.

A fenti tényekből a bíróság arra a következtetésre jutott, hogy az alperesi beavatkozó a

forgatókönyv megírása során ténylegesen felhasználta, átdolgozta a 1-es személy által írt filmnovellát. Ebből pedig az következik, hogy a forgatókönyv alapján készült filmalkotás előállítója, az alperes, a filmalkotás elkészítéséhez ezen filmnovellát ugyanúgy - közvetetten - felhasználta és átdolgozta, erre tekintettel nem csak a forgatókönyv írói, hanem a filmalkotás előállítója is az Szjt. 16. § (6) bekezdése szerint jogosulatlan felhasználónak minősül, miután megfilmesítési vagy egyéb felhasználási szerződést sem az alperes, sem a forgatókönyv írói 1-es személlyel nem kötöttek. Erre tekintettel a bíróság az Szjt. 94 § (1) bekezdés a) pontja alapján a felperes keresetével egyezően megállapította a jogsértés megtörténtét, azaz a jogosulatlan felhasználást.

Az Szjt. 12. § (1) bekezdése alapján a szerzőt megilleti a jog, hogy művén és a művére vonatkozó közleményen feltüntessék a szerzőt. A szerző a neve feltüntetéséhez való jogot a felhasználás jellegétől függően, ahhoz igazodó módon gyakoroltatja.

A (2) bekezdés alapján az át- vagy feldolgozáson, illetve fordításon az alapul szolgáló mű szerzőjének nevét is fel kell tüntetni. A felperes az Szjt. 94. § (1) bekezdés f) pontja alapján azt kérte, hogy a sérelmes helyzetet az alperes olyan módon szüntesse meg, hogy mind a birtokában lévő, mind a jövőben előállítandó filmkópiákon tüntesse fel, hogy a film 1-es személy novellája alapján készült, illetve ezt a birtokában lévő és a jövőben előállítandó DVD-k borítóján is tüntesse fel.

A bíróság a fentiek alapján azt állapította meg, hogy a film nem kizárólag 1-es személy novellája alapján, ugyanakkor részben annak felhasználásával, átdolgozásával készült. A rendelkezésre álló adatok alapján a forgatókönyv alapját több filmnovella, köztük, 1-es személyé képezte. A forgatókönyv megírásában 1-es személy, nem vitásan, nem vett részt, azt az alperesi beavatkozó, 11-es személy és 10-es személy írták. Miután a szerző nevének feltüntetését csak a felhasználáshoz igazodó módon kérheti, a bíróság azt nem tartotta indokoltnak, hogy a DVD borítóján, illetve a stáblistán az kerüljön feltüntetésre, hogy a mű 1-es személy novellája alapján készült.

A bíróság azt állapította meg, hogy az alperes azzal, hogy 1-es személyt a stáblistán írói konzultánsként feltüntette, az elkészült filmen a felhasználáshoz igazodó névfeltüntetési kötelezettségének eleget tett. A DVD borítóján a stáblistánál szükségszerűen sokkal szűkebb adattartalom kerül feltüntetésre, erre tekintettel a DVD borítóján nem szükséges a forgatókönyv alapjául szolgáló filmnovellák szerzőinek feltüntetése. Erre tekintettel a bíróság a felperes Szjt. 94. § (1) bekezdés f) pontja alapján előterjesztett keresetét elutasította.

Az Szjt. 94. § (1) bekezdés e) pontja alapján a szerző követelheti a jogsértéssel elért gazdagodás visszatérítését. **A jogsértéssel elért gazdagodás címén azon összeg is megítélhető, amely összeg a megfizetni elmulasztott szerzői jogdíjjal azonos. Jelen esetben a felperes ennek összegét 1.500.000 Ft-ban jelölte meg, amely összegre nézve a Szerzői Jogi Szakértői Testület akként nyilatkozott, hogy ennek megállapítására kompetenciával nem rendelkezik, azonban az összeget nem tartja eltúlzottnak.** 8/A/1. sorszám alatt csatolt megbízási szerződésből megállapítható, hogy az 3-as cég neve Kft. mint forgatókönyvíró részére a forgatókönyv megírásáért az alperes 450.000 Ft + áfa díjat, illetve a forgatókönyv megfilmesítésének jogáért 50.000 Ft +áfa díjat fizetett meg. A per iratai között 20. sorszám alatt megtalálható az elkészített film költségvetése. Ebből az állapítható meg, hogy forgatókönyv címén 4.050.000 Ft került a költségvetésbe beállításra. részletes költségvetés szerint ebből

500.000 Ft került a dramaturg részére, 700.000 Ft az írói konzultánsok részére, 1.100.000 Ft az írók részére kifizetésre, továbbá 1.500.000 Ft fordítási és 250.000 Ft forgatókönyv-másolási költség merült fel. Írói konzultánsként összesen öt személy került feltüntetésre stáblistán. A rendelkezésre álló adatok alapján közülük egyedül 1-es személy részére nem került jogdíj megfizetésre, tekintettel arra, hogy a többiek kapcsán az alperes és az alperesi beavatkozó nem vitatták, hogy írói konzultánsként valóban részt vettek a film megalkotásában. tekintettel a bíróság megállapította, hogy a négy, elismerten résztvevő írói konzultáns részére összesen 700.000 Ft került megfizetésre, vagyis az egy személy részére járó jogdíj 175.000 Ft volt.

Miután a rendelkezésre álló költségvetésből megállapítható, hogy a felperesi jogelőd részére megfizetni elmulasztott jogdíj összege ténylegesen 175.000 Ft volt, így az Szjt. 94. § (1) bekezdés e) pontja alapján a bíróság ezen összegnek és a felperes által kért kamatainak a megfizetésére kötelezte az alperest. összeg megállapításánál annak nem volt jelentősége, hogy a korábbi megrendelő, a 1-es cég neve milyen összeget fizetett a filmnovella-írók részére, tekintettel arra, hogy a sérelmezett felhasználás által az alperes gazdagodott, így az összeg megállapítása során kizárólag az alperesnél bekövetkezett gazdagodás, vagyis az általa megfizetni elmulasztott jogdíj összegét kell vizsgálni. alperes a kamat kezdő időpontját nem vitatta, a kamat megfizetésére pedig a Ptk. 301.§ (1) bekezdése alapján köteles.

A bíróság nem kötelezte a Szerzői Jogi Szakértői Testületet a saját magával szemben összeférhetetlenséget jelző tanácstag nevének és nyilatkozatának az alperesi beavatkozóval történő közlésére, tekintettel arra, hogy a véleménynyilvánításból önkéntesen kimaradó tanácstag neve és annak indokai a jelen per elbírálása szempontjából semmilyen relevanciával nem bírnak Ezen felül semmilyen jogszabályi alapja nincs ezen adatok peres féllel vagy beavatkozóval történő közlésének.

A bíróság a pervesztesség pernyertesség arányának meghatározásakor figyelemmel volt arra, hogy az 1.500.000 Ft tőkeösszegben igényelt gazdagodás összegéből a bíróság csak 175.000 Ft-ot látott megalapozottnak, ugyanakkor arra is, hogy a felperes ezen összegen kívül még a jogsértés megállapítását, illetve a jogsértésnek az Szjt. 94. § (1) bekezdés f) pontjában írt jogkövetkezményének alkalmazását is kérte. A bíróság a jogsértést megállapította, az Szjt. 94. § (1) bekezdés f) pontban írt jogkövetkezményt nem alkalmazta. Összességében, ezen meghatározható és meg nem határozható pertárgyértékű keresethalmazatra tekintettel a bíróság a felperest 25%-os, az alperest 75%-os mértékben tekintette pernyertesnek.

A felperes az ügyvédi munkadíjat az 1. sorszám alatt csatolt megbízási szerződés alapján kérte megállapítani. A munkadíja 100.000 Ft + áfa átalánydíj, illetve tárgyalásonként 30.000 + áfa. A bíróság a felperesi ügyvédi munkadíjat a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 2 § (1) bekezdés a) pontja alapján a szerződéssel egyezően állapította meg. Tekintettel az ügy elhúzódására és bonyolultságára a díj mérséklésének okát nem látta. A felperesi képviselő összesen 9 tárgyaláson vett részt, erre tekintettel a felperest összesen 370.000 Ft + áfa, azaz 469.900 Ft ügyvédi munkadíj illetné meg. Ennek 25%-a 117.475 Ft. Az alperes és az alperesi beavatkozó ügyvédi munkadíját a bíróság az IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja alapján áfával növelten 95.250 Ft-ban állapította meg, amelynek 75%-a 71.738 Ft. Erre tekintettel az alperes a felperes részére a

két összeg különbözetét köteles megfizetni. Az alperesi beavatkozó részére a felperes a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján az általa támogatott fél 75%-os mértékű pernyertességére tekintettel köteles megfizetni az általa igényelhető ügyvédi munkadíj 75%-át. A felperes személyes költségmentessége folytán az állam által előlegezett összesen 390.525 Ft szakértői díj 25%-át, azaz 97.631 Ft-ot a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján az alperes köteles megfizetni az állam javára. A fennmaradó 292.894 Ft költség pedig az IM rendelet 13. § (1) bekezdése alapján az állam terhén marad. Ugyanilyen arányban kötelesek a felek az állam által előlegezett 90.000 Ft illeték viselésére is.

Az ítélet elleni fellebbezési jogot a Pp. 233. § (1) bekezdése biztosítja.

Budapest, 2013. január 18.

. Szabó Csilla s.k.
bíró

A kiadmány hitelül:

II.

Fővárosi Ítéletábla
8.Pf.20.671/2013/3.

A Fővárosi Ítéletábla a Czeglédy, Kollár, Tüske Ügyvédi Iroda (fél címe 1, ügyintéző: dr. Czeglédy Magdolna ügyvéd) által képviselt felperes neve(felperes címe) felperesnek, a dr. Kárpáti Miklós Ügyvédi Iroda (...., ügyintéző: dr. Kárpáti Miklós ügyvéd) által képviselt alperes neve(alperes címe) alperes ellen szerzői jogdíj megfizetése iránt indított perében – mely perbe az alperes pernyertessége érdekében a Rosta Ügyvédi Iroda (...., ügyintéző: dr. Rosta Márton ügyvéd) által képviselt Alperesi beavatkozó(....) beavatkozott – a Fővárosi Törvényszék 2013. január 18. napján kelt, 70.P.26.674/2008/64. számon meghozott. 65. sorszámon kijavított ítélete ellen a felperes részéről 67. sorszámon, az alperes által 68. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéletábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezését részben megváltoztatja és megállapítja, hogy az alperes azzal, hogy a „N... u... f...” című film stáblistáján nem tüntette fel, hogy a film K... I... „1...” című filmnovellájának felhasználásával készült, megsértette a szerző névfeltüntetéshez fűződő szerzői jogát. Kötelezi ezért az alperest, hogy valamennyi birtokában lévő és a jövőben előállítandó filmkópia stáblistáján tüntesse fel, hogy a film K... I... „1...” című filmnovellájának felhasználásával készült.

A felperes javára megállapított díjazás összegét 500.000 (Ötszázezer) forintra, az alperestől járó elsőfokú perköltség összegét 93.500 (Kilencvenháromezer-ötszáz) forintra felemeli, az alperesi beavatkozó részére megítélt perköltség összegét 63.500 (Hatvanháromezer-ötszáz) forintra leszállítja.

Az alperest arra kötelezi, hogy a Fővárosi Törvényszék Gazdasági Hivatalának külön felhívására 130.175 (Százharmincezer-százhetvenöt) forint állam által előlegezett költséget fizessen meg, míg a fennmaradó 260.350 (Kétszázhatvanezer-háromszázötven) forintot az állam viseli. A felperes költségmentessége folytán le nem rótt 90.000 (Kilencvenezer) forint fellebbezési illetékből az alperes 30.000 (Harmincezer) forintot köteles megfizetni az államnak, míg a fennmaradó 60.000 (Hatvanezer) forintot az állam viseli.

Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek és az alperesi beavatkozónak külön-külön 20.000 (Húszezer) forint + áfa összegű másodfokú perköltséget.

Köteles az alperes 26.500 (Huszonhatezer-ötszáz) forint le nem rótt fellebbezési illetéket külön felhívásra az államnak megfizetni, míg 75.500 (Hetvenötezer-ötszáz) forint fellebbezési illetéket az állam visel.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, hogy az alperes azzal, hogy K... I... az O... F... M... című kiadványában 1995-ben megjelent „1956” című filmnovelláját a „N... u... f...” című film előállításánál átdolgozta, megsértette a felperes szerzői jogait.

Kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 175.000 forintot és ennek 2007. november 1-jétől a kifizetésig járó törvényes kamatát, valamint 45.737 forint perköltséget.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét ezt meghaladóan elutasította.

Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesi beavatkozó részére 71.738 forint perköltséget.

Kötelezte az alperest, hogy a törvényszék gazdasági hivatalának külön felhívására fizessen meg 97.631 forint állam által előlegezett költséget. A fennmaradó 292.894 forint állam által előlegezett költségről akként rendelkezett, hogy az az állam terhén marad.

Végül kötelezte az alperest, hogy külön felhívásra fizessen meg az állam javára 22.500 forint le nem rótt illetéket és megállapította, hogy a fennmaradó 67.500 forint illeték az állam terhén marad.

Az ítélet tényállása szerint az alperesi beavatkozó, mint filmrendező az 1990-es évek elején fiatalokról szóló, az 1956-os forradalommal foglalkozó filmet kívánt forgatni részben a saját emlékeiből, részben a hozzá hasonló korú, az 1956-os forradalomban részt vett fiatalok visszaemlékezései alapján.

1993. szeptember 6-án megállapodás jött létre a H... F... V... és az alperesi beavatkozó között a filmstúdió produkciójában készülő „N... u... f...” előkészítésével kapcsolatos rendezői feladatok ellátására. A felek rögzítették, hogy a film esetleges gyártásba vételekor új megállapodás megkötése szükséges.

1993. szeptember 2-án a H... F... V..., mint gyártó és G... M..., mint szerző között szerződés jött létre az „A... u... h...” című játékfilm alapját képező élményanyag megírására, 1993. október 31-ei leadási határidővel. A gyártó 200.000 forintot fizetett a szerző számára és a szerzővel megszerezte azt a jogot, hogy az élményanyag alapján forgatókönyvet készíthessen, továbbá az egyszeri megfilmesítés jogát az elfogadástól számított négy évre.

Az alperesi beavatkozó rendező asszisztense segítségével az 1956-os résztvevőkkel interjúkat készített és az elkészített interjúk anyagát legépeltette. E gépelt anyagot 1993–94 körül, közelebről meg nem határozható időpontban átadta G... M...nak és S... A...nak, továbbá a felperes jogelődjének, K... I...nak is. Elmondta a film elkészítésével kapcsolatos terveit és felkérte őket egy leendő forgatókönyv alapjául szolgáló filmnovella megírására.

Ebben az időszakban az alperesi beavatkozó is elkészítette a saját filmnovella változatát, ugyanakkor elkészültek a S... A... és G... M... által írt változatok is. Ekkoriban azonban a forgatókönyv megírására és a film elkészítésére nem került sor, az alperesi beavatkozó a saját

filmnovella változatát nem publikálta.

Az O... F... Kft. 1994 nyarán meghívásos filmnovella és forgatókönyv pályázatot írt ki, amelyen a felperesi jogelőd, K... I... az általa írt filmnovellával elindult. A pályázat első szakasza 1994 őszén lezárult, a beérkezett filmnovellákat az O... F... az 1995-ben megjelent M... című kiadványában megjelentette. Ezek között szerepelt a felperesi jogelőd „1956” című filmnovellája is, amely alapján azonban forgatókönyv és film az O... F... Kft. előállításában nem készült.

K... I... 2002. szeptember 24-én írásbeli magánvégrendelet hátrahagyásával elhunyt. A hagyatéki ügyben eljáró közjegyző a szerzői jogi és jogdíj iránti igényeket törvényes öröklés címén a felperesnek adta át.

Az alperesi beavatkozó 2003-ban részben eredeti visszaemlékezések, részben K... I... novellája alapján részletesebb filmnovellát írt, amelyet a Filmjus Filmszerzők és Előállítók Szerzői Jogvédő Egyesületéhez benyújtott.

2006. szeptember 14-én az alperes és az A... S... Kft. között felhasználási szerződés jött létre, amelynek tárgya a „N... u... f...” című játékfilm végleges forgatókönyvének elkészítése volt 2006. június 15-ei határidővel. A szerződés szerint a forgatókönyv megfilmesítési jogainak átruházásáért a szerzőt 50.000 forint + áfa, a forgatókönyv megírásáért 450.000 forint + áfa összegű díj illette meg.

Az alperesi beavatkozó K... Á...sal és H... G...ral közösen megírta a „N... u... f...” című film forgatókönyvét, amely filmet 2007-ben készített el. A forgatókönyv és a film részben K... I... filmnovellájának felhasználásával készült, a film stáblistáján a felperesi jogelőd, K... I... négy másik személlyel együtt mint írói konzultáns került feltüntetésre, azonban sem az alperesi beavatkozó, sem a filmet készítő alperes nem fizetett szerzői jogdíjat K...I..., illetve jogutódja részére és velük írásbeli felhasználási szerződést sem kötött.

A felperes módosított keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperes a szerzői jogait megsértette, kérte továbbá az alperest a sérelmes helyzet megszüntetésére kötelezni oly módon, hogy a film valamennyi birtokában lévő kópiáján, illetve a birtokában lévő valamennyi DVD borítóján tüntesse fel, hogy az K... I... novellája alapján készült, továbbá valamennyi jövőben előállítandó kópián és DVD-n ehhez hasonló módon tüntessék fel a felperesi jogelőd szerzőségét. Kérte továbbá, hogy a bíróság az alperest 1.500.000 forint és annak 2007. november 1-jétől járó törvényes kamata megfizetésére kötelezze elsődlegesen gazdagodás visszatérítése, másodlagosan kártérítés jogcímén.

Az alperes és az alperesi beavatkozó érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Arra hivatkoztak, hogy az alperesi beavatkozó a saját filmnovelláját, illetve a forgatókönyvet és a filmet nem K... I... novellájának felhasználásával készítette. A forgatókönyv a saját, 1993-ban keletkezett filmnovellája alapján készült el, amelyet kizárólag a saját és más 1956-os résztvevők visszaemlékezései alapján írt.

A K...-mű az alperesi beavatkozó által 1993-ban írt filmnovella után keletkezett, ezért K... I... dolgozta át az alperesi beavatkozó művét. Vitatták a megjelölt gazdagodás összegét is annak eltúlzottságára hivatkozással. Emellett az alperes arra is utalt, hogy nem gazdagodott a felhasználás által, a forgatókönyvért díjat fizetett, továbbá a forgatókönyvíróknak fizetett díj nem

azonos az esetleges átdolgozásért fizetendő díjjal.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét részben alaposnak találta. Mindenekelőtt rögzítette, hogy bár a per alapjául szolgáló filmnovella 1999. szeptember 1-jét megelőzően keletkezett, azonban arra nézve érvényes felhasználási szerződés nem jött létre. A felperes által állított jogosulatlan felhasználás a forgatókönyv elkészítésével 2006-ban valósult meg, erre tekintettel a felek jogviszonyára a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (a továbbiakban: Szjt.) rendelkezéseit alkalmazta. Határozatát az Szjt. 1. §-ának (1)-(3) bekezdéseire, 4. §-ának (1) bekezdésére, 12. § (1) és (2) bekezdésére, 16. §-ának (1), (4) és (6) bekezdésére, 17. § f) pontjára, 29. §-ára, 64. § (3) bekezdésére, 94. § (1) bekezdés e) és f) pontjára, 106. § (1) bekezdésére, valamint a Ptk. 598. §-ára, 599. § (2) bekezdésére, 637. § (1) bekezdésére és a Pp. 164. §-ának (1) bekezdésére és 206. §-ának (1) bekezdésére alapította.

A kirendelt Szerzői Jogi Szakértő Testület szakvéleménye alapján megállapította, hogy mind a K... I... által 1995-ben publikált, mind az alperesi beavatkozó által 1993-as dátummal megjelölt nem publikált alkotás filmnovellának minősül és ilyenként olyan egyéni, eredeti jelleggel rendelkezik, amely alapján a szerzői jogi védelem megilleti. Rögzítette, hogy a szakvélemények egyezően állapították meg, hogy a két novella olyan mértékben hasonló egymáshoz, hogy bármelyik minősülhet a másik átdolgozásának, illetve lehetséges az is, hogy mindkét mű elkészítéséhez a szerzők ugyanazt a közös forrást használták. A Szakértő Testület azonban kifejtette azt is, hogy szakértői módszerekkel nem lehet megállapítani, hogy valójában melyik mű melyiknek az átdolgozása. illetve a hasonlóságot a felhasznált közös forrás eredményezi-e.

Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy először a felperes publikálta novelláját 1995-ben, míg az alperesi beavatkozó hivatkozott novellájának publikálására nem került sor, azt az alperesi beavatkozó 2003-ban nyújtotta be a Filmjus Egyesület részére. Mindebből arra következtetett, hogy az elsőként publikált mű tekinthető az eredeti műnek. A rendelkezésre álló adatok alapján nem tudta meghatározni, hogy az alperesi beavatkozó által benyújtott novella pontosan mikor keletkezett. A csatolt szerződések és G... M... tanúvallomása alapján elfogadta, hogy az az 1990-es évek elején, feltehetően 1993–94 évek során íródott, míg K... I... a művét 1995-ben publikálta és azt az O... F... m...ének előszava szerint 1994. augusztus 30-áig már megírta, tekintettel arra, hogy ekkor volt a pályázat benyújtási határideje.

Az elsőfokú bíróság kifejtette, hogy a rendelkezésre álló adatok alapján nem lehet megállapítani, hogy ténylegesen melyik mű keletkezett korábban, így melyik minősülhet eredetinek és melyik a másik átdolgozásának. A per összes adatának mérlegelésével azt állapította meg, hogy a K... I...-féle filmnovella és az alperesi beavatkozó által jegyzett filmnovella nem egymás átdolgozásaiként készültek, hanem azok írói azonos, közös forrást használtak fel elkészítésük során. Rögzítette, hogy a két filmnovella témája alapján készítenő forgatókönyv és film elkészítése során együttműködés volt az alperesi beavatkozó és K... I... között, erre tekintettel nem jogosulatlan felhasználás történt K... I... részéről. Ezt támasztja alá az is, hogy a film stáblistáján írói konzultánsként tüntette őt fel az alperes, ezzel maga is elismerte, hogy a felperesi jogelőd a film elkészítéséhez és a forgatókönyv megírásához alkotó módon hozzájárult.

Mindebből arra következtetett, hogy az alperesi beavatkozó a forgatókönyv megírása során

felhasználta - átdolgozta - a felperesi jogelőd által írt filmnovellát, azaz az alperes jogosulatlan felhasználónak minősül, mivel felhasználási szerződést K... I...-nal sem az alperes, sem a beavatkozó nem kötöttek. Erre tekintettel az elsőfokú bíróság megállapította a jogsértés megtörténtét a keresettel egyezően.

Hangsúlyozta, hogy a szerző a nevének feltüntetését csak a felhasználáshoz igazodó módon kérheti, ezért nem tartotta indokoltnak, hogy a DVD borítóján, illetve a stáblistán az alperes feltüntesse, hogy a mű K... I... novellája alapján készült, tekintettel arra, hogy a forgatókönyv alapját több filmnovella képezte. Álláspontja szerint az alperes azzal, hogy K... I...t a stáblistán írói konzultánsként feltüntette, az elkészült filmen a felhasználáshoz igazodó névfeltüntetési kötelezettségének eleget tett. Az elsőfokú bíróság rögzítette, hogy a DVD borítóján a stáblistánál szűkebb adattartalom kerül feltüntetésre, ezért a DVD borítóján álláspontja szerint nem szükséges a forgatókönyv alapjául szolgáló filmnovellák szerzőinek feltüntetése. Erre tekintettel a felperes Szjt. 94. § (1) bekezdés f) pontjára alapított keresetét elutasította.

A jogsértéssel elért gazdagodás visszatérítésére irányuló igény kapcsán kifejtette, hogy gazdagodásként azon összeg is megítélhető, amely a megfizetni elmulasztott szerzői jogdíjjal azonos. Utalt a csatolt megbízási szerződésre, amelyből kitűnik, hogy a forgatókönyv megírásáért az alperes 450.000 forint + áfa díjat, míg a forgatókönyv megfilmesítésének jogáért 50.000 forint + áfa díjat fizetett meg. Figyelembe vette az elkészített film becsatolt költségvetését is, amelyben forgatókönyv címén 4.050.000 forint került a költségvetésbe beállításra, ebből 500.000 forint a dramaturg részére, 700.000 forint az írói konzultánsok részére, 1.100.000 forint az írók részére került kifizetésre, továbbá 1.500.000 forint fordítási és 250.000 forint forgatókönyv másolási költség merült fel. Megállapította, hogy írói konzultánsként összesen öt személyt tüntettek fel a stáblistán, közülük egyedül a felperesi jogelőd részére nem fizettek jogdíjat. Rögzítette, hogy a fennmaradó négy írói konzultáns részére összesen megfizetett 700.000 forintból az egy személy részére járó jogdíj 175.000 forint, ezért az elsőfokú bíróság ezen összegnek a megfizetésére kötelezte az alperest a felperesi jogelőd részére megfizetni elmulasztott jogdíj összegeként. Annak nem tulajdonított jelentőséget, hogy a korábbi megrendelő, a H... F... milyen összeget fizetett a filmnovella írói részére, hangsúlyozva, hogy a felperesnek járó összeg megállapítása során kizárólag az alperesnél bekövetkezett gazdagodás, azaz az általa megfizetni elmulasztott jogdíj összege vehető figyelembe.

A felek pernyertességének mértékét 25-75 %-ban állapította meg, a perköltségről ezen arány figyelembevételével a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 2. § (1) bekezdés a) pontja és 3. § (2) bekezdés a) pontja, valamint a Pp. 83. §-ának (1) bekezdése alapján rendelkezett. A felperes személyes költségmentessége folytán az állam által előlegezett szakértői díj viseléséről a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (1) és (2) bekezdése alapján határozott.

Az ítélettel szemben mind a felperes, mind az alperes fellebbezést nyújtottak be.

A felperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet megváltoztatásával az alperes kereset szerinti marasztalását kérte. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság elmulasztotta az Szjt. 94/B. § (4) bekezdésében foglalt vélelem alkalmazását, amely szerint az ellenkező bizonyításáig azt kell szerzőnek tekinteni, aki a művet először hozta nyilvánosságra.

Ebből következően a felperesi jogelőd novellája az eredeti mű, míg a beavatkozó novellája, a forgatókönyv és a film átdolgozásnak, illetve felhasználásnak minősül.

Alaptalanul feltételezte az elsőfokú bíróság továbbá, hogy a beavatkozó és a felperesi jogelőd közös forrást használt fel, ami a K... I... részére is átadott interjúanyag volt. Erre vonatkozó bizonyíték az iratok között nem szerepel, az interjúkat sem a felperesi jogelőd, sem a bíróság nem kapta meg. A G... és S... novellákat a felperesi jogelőd nem ismerte, emellett azokkal szemben is fennáll az először nyilvánosságra hozott mű szerzőségének vélelme. Nevezett személyek egyebekben a felperesi jogelőddel szemben szerzőségük tekintetében igényt nem támasztottak.

Hangsúlyozta a felperes a fellebbezésében, hogy az SzJSzT szakvéleményében megállapította, hogy a film a felperes novellája átdolgozásának minősül. Annak szerzője ezért nevének és szerzői minőségének feltüntetését jogosult követelni, az nem pótolható egyéb megjelöléssel, így a kereseti kérelem elutasítása nem jogszerű.

Az elsőfokú bíróság emellett tévedett az írói konzultáns szerepének és a jogdíj fogalmának tekintetében. Az írói konzultánsnak ötletadó, véleményező szerepe van, önálló művet nem hoz létre, a filmnek nem alkotója, hanem közreműködő, ezért sem szerzői jogvédelem, sem jogdíj nem illeti meg. Az írói konzultánsnak kifizetett pénz a munka díjazása és nem jogdíj, ezért az elsőfokú bíróságnak az írói konzultánsok részére kifizetett összeg felosztásán alapuló díjmegállapítása nem csak megalázóan alacsony, hanem helytelen is. Az SzJSzT a szakvéleményében rögzítette, hogy a megfilmesítési engedély díja, azaz a jogdíj szabad megállapodás tárgya, kiegészítő szempontként a havi átlagkereset 3-15-szöröse vehető figyelembe. A felperesi jogelődnek az O... F...-val kötött 1994-es szerződése 270.000 forintban határozta meg az első forgatási napon esedékes megfilmesítési díjat, mely összeg az 1994-es átlagkereset 8,5-szeresének felel meg. 2007-ben a KSH adatai szerint az átlagkereset 185.017 forint volt, ennek 8,5 szoros szorzata 1.572.500 forint. Ebből következően az 1.500.000 forintos igény nem csak az SZJSZT szerint, hanem a számítás szerint is reális és elfogadható.

Az alperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatásával az alperes által fizetendő összeg 10.000 forintra történő leszállítását kérte. Másodlagosan az elsőfokú ítélet perköltség viselésre vonatkozó rendelkezése megváltoztatását indítványozta akként, hogy a másodfokú bíróság a felperest kötelezze az alperesnek járó perköltség megfizetésére. Az alperes vitatta a fellebbezésében az elsőfokú bíróság által megítélt marasztalási összeget is. Hangsúlyozta, hogy K... I... szerzősége három jeleneti motívum tekintetében került megállapításra, ennek tiszteletdíja azonban nem lehet azonos egy teljes anyagot jegyző, írói konzultáns tiszteletdíjával. A helyes számítás szerint az írói konzultánsok 175.000 forintos díjához arányosítani kell a három motívumot hozó K... I... tiszteletdíját, mely arányosítás alapján a felperest, mint jogutódot legfeljebb 10.000 forint szerzői jogdíj illeti meg. Sérelmezte, hogy bár az elsőfokú bíróság ítéletében 75%-ban pernyertesnek minősítette az alperest, ehhez képest részére perköltséget nem állapított meg. Az alperesi jogi képviselő a perben számtalan beadványt szerkesztett, a tárgyalásokon részt vett, ezért számára az IM rendelet szerinti perköltség jár.

A felperes, az alperes és az alperesi beavatkozó fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztettek elő.

A felek fellebbezéssel nem támadták az elsőfokú ítéletnek a szerzői vagyoni jogsértés megállapítására és a gazdagodási igény jogalapjára vonatkozó részét, ezért azokat a Fővárosi Ítélet tábla a Pp. 253. §-ának (3) bekezdése alapján nem érintette.

A másodfokú bíróságnak a fellebbezések következtében a felperes névfeltüntetés iránti igénye és a gazdagodás mértéke tekintetében kellett állást foglalnia.

A felperes fellebbezése nagyobb részt alapos, az alperes fellebbezése nem alapos.

Az elsőfokú bíróság a jogvita eldöntéséhez szükséges bizonyítási eljárást lefolytatta, a tényállást helyesen állapította meg. Meghozott érdemi döntését és annak kifejtett érveit a másodfokú bíróság azonban csak részben osztotta, azokhoz – elsősorban a fellebbezésekben foglaltakra tekintettel – az alábbiakat fűzi.

Osztható volt az elsőfokú bíróság álláspontja, miszerint a rendelkezésre álló adatok alapján nem lehetett megállapítani, hogy ténylegesen melyik mű keletkezett korábban.

A felperes a fellebbezésében azonban alaptalanul hivatkozott a szerzőség Szjt. 94/B. §-ában írt vélemére. Ez arra az esetre alkalmazható, amikor a művön nincs feltüntetve a szerző neve, ez esetben a vélelem előmozdíthatja a jogérvényesítést. A jelen esetben azonban a szerzők művein szerepelt a név, nem volt vitás, hogy melyik művet ki írta, és az sem, hogy mindkét, illetve mindhárom mű egyéni-eredeti jelleggel bír. Az volt a kérdés, hogy melyik mű készült előbb, azaz melyik az alapmű és melyik származik abból.

Az egyértelműen megállapítható volt, hogy a két mű nem készülhetett egymás nélkül, mert a szerzők ismerték egymás munkáját, a művek között ezért erős származási viszony mutatható ki. K... I... filmnovellája igen kidolgozott, dialógusok nélküli mű, míg Alperesi beavatkozó– a 7/B/1. sorszám alatt csatolt 1993-ban és a 9. sorszám alatti 2003-ban íródott – művei a részletek kidolgozása nélküli filmvázlatok. A rendelkezésre álló adatok alapján tényként lehetett megállapítani, hogy K... I... „1...” című filmnovellája 1994-1995-ben készült, míg a kifogásolt film – amely a novella filmre való átdolgozásának minősül – 2007-ben. Ez utóbbi az előbbinek számos elemét átvette, de nem kizárólag azokból áll.

Hangsúlyozni szükséges azonban, hogy a perben nem az volt a lényegi kérdés, hogy K... I... átdolgozta-e Alperesi beavatkozóelső filmvázlatát, mivel nem Alperesi beavatkozófordult bírósághoz jogvédelemért. A K... I...jogutóda által indított perben abban kellett az elsőfokú bíróságnak állást foglalnia, hogy K... I... műve megjelenik-e filmben. Erre az ítéletábra álláspontja szerint egyértelmű válasz adható. Amennyiben ugyanis Alperesi beavatkozótól származik az ötlet és a csatolt 1993-as vázlat, akkor is tényként állapítható meg, hogy Alperesi beavatkozóa K...-féle novella elkészülte után írta meg a második filmvázlatot, majd a forgatókönyvet. A novellát pedig nem vitásan ismerte, a film stáblistáján írói konzultánsként tüntette fel a felperesi jogelődöt, ezzel maga is elismerte, hogy a film elkészítéséhez és a forgatókönyv megírásához alkotó módon hozzájárult. K... I... tevékenységét tehát maga is közreműködésnek tekintette, műve hatott rá legalább azon három motívum tekintetében, amelyet az SzJSzT szakvéleménye említ.

Az Szjt. 94. § (1) bekezdésének e) pontja szerint a szerző jogainak megsértése esetén követelheti a jogsértéssel elért gazdagodás visszatérítését.

A gazdagodás visszatérítési igény a megállapított bitorló magatartás objektív alapú jogkövetkezménye, ami szükségképpen legalább a szerzőt megillető díjazás megfizetését kell, hogy eredményezze.

A jelen esetben megállapítást nyert az alperes jogsértő magatartása, az alperes azonban nem fizette meg a jogszerű felhasználás esetén kiköthető jogdíjat, ezért a jogsértő oldalán vagyoni előny keletkezett. Az elsőfokú bíróság tehát helytállóan kötelezte gazdagodás visszafizetésére az alperest. Annak összecszerúségével azonban a másodfokú bíróság nem értett egyet.

Helyesen hivatkozott a felperes a fellebbezésében arra, hogy K... I... nem tekinthető konzulensnek, hiszen az alperesi beavatkozó is közreműködőről, együttműködésről beszélt. Nem lehet azonban kiindulni abból sem a díj megállapítása során, hogy csak három motívumot használt fel az alperes a felperes novellájából, ebben a másodfokú bíróság nem osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját. A jogdíj a jogsértő felhasználás miatt jár, összege felhasználási szerződés megkötése esetén is szabad megállapodás tárgya. A szokásosan kiköthető jogdíj megállapítása érdekében az elsőfokú bíróság nem folytatott le bizonyítási eljárást, azonban a további bizonyítástól eredmény nem lenne várható. A Fővárosi Ítéltábla ezért a perbeli felhasználásért felszámítható jogdíj összegét a rendelkezésre álló adatok alapján mérlegeléssel 500.000 forintban állapította meg, ezért az elsőfokú bíróság ítéletét e tekintetben a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta, és a felperes javára megállapított díjazás összegét ezen összegre felemelte.

A másodfokú bíróság részben megalapozottnak találta az elsőfokú ítéletet a névfeltüntetés jogának sérelme tekintetében. Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a szerző a nevének feltüntetését csak a felhasználáshoz igazodó módon kérheti. Osztotta az álláspontját abban, hogy nem indokolt, hogy a DVD borítóján, illetve a stáblistán az alperes feltüntesse, hogy a mű K... I... novellája alapján készült, mivel a forgatókönyv alapját több filmnovella képezte. Az elsőfokú bíróság helytállóan rögzítette, hogy a DVD borítóján a stáblistánál szűkebb adattartalom kerül feltüntetésre, ezért a DVD borítóján nem szükséges a forgatókönyv alapjául szolgáló filmnovellák szerzőinek feltüntetése. Tévesen állapította meg azonban, hogy az alperes azzal, hogy K... I...t a stáblistán írói konzultánsként feltüntette, az elkészült filmen a felhasználáshoz igazodó névfeltüntetési kötelezettségének eleget tett. K... I... novelláját az alperes a fentiek szerint felhasználta, írói konzultánsként való feltüntetése ezért nem elegendő, és az nem is fedi a valóságot.

A Fővárosi Ítéltábla a kifejezettekre tekintettel az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett, szerzői jogsértésre vonatkozó rendelkezését a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta és megállapította, hogy az alperes azzal, hogy a „N... u... f...” című film stáblistáján nem tüntette fel, hogy a film K... I... „1...” című filmnovellájának felhasználásával készült, megsértette a szerző névfeltüntetéshez fűződő szerzői jogát.

Ezért kötelezte az alperest, hogy valamennyi birtokában lévő és a jövőben előállítandó filmkópia stáblistáján tüntesse fel, hogy a film K... I... „1...” című filmnovellájának felhasználásával készült, egyebekben az elsőfokú ítéletet helyben hagyta.

A pernyertesség pervesztesség megváltozott arányára tekintettel a Pp. 81. § (1) bekezdése szerint az alperestől járó elsőfokú perköltség összegét 93.500 forintra felemelte, az alperesi beavatkozó részére megítélt perköltség összegét pedig 63.500 forintra leszállította. Az alperest a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet (R.) 13. §-ának (2) bekezdése alapján arra kötelezte, hogy a Fővárosi

Törvényszék Gazdasági Hivatalának külön felhívására 130.175 forint állam által előlegezett költséget fizessen meg, egyúttal megállapította, hogy a fennmaradó 260.350 forintot az R. 14. §-a szerint az állam viseli. A felperes költségmentessége folytán le nem rótt 90.000 forint kereseti illetékről az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 74. §-ának (3) bekezdése alapján alkalmazandó 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdése és 14. §-a szerint rendelkezett akként, hogy abból az alperes 30.000 forintot köteles megfizetni az államnak, míg a fennmaradó 60.000 forintot az állam viseli.

A másodfokú perköltségről a Pp. 239. §-a alapján alkalmazandó 81. § (1) bekezdése értelmében rendelkezett, melynek megállapítása során az alperes és az alperesi beavatkozó oldalán a 32/2003. VIII. 22.) IM rendelet 3. §-ának (2) és (5) bekezdése, valamint a 4/A. § (1) bekezdése alapján megállapított 20.000 forint + áfa összegű ügyvédi munkadíjat vett figyelembe.

A felperes költségmentessége folytán le nem rótt fellebbezési illetékről az 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 74. §-ának (3) bekezdése alapján alkalmazandó 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdése és 14. §-a szerint rendelkezett akként, hogy abból az alperes 26.500 forintot köteles külön felhívásra az államnak megfizetni, míg 75.500 forintot az állam visel.

Budapest, 2013. november 12.

. Lesenyei Terézia s.k.
a tanács elnöke

. Békefiné dr. Mózsik Tímea s.k.
előadó bíró

Dr. Pullai Ágnes s.k.
bíró

A kiadmány hitelül: